

ФОКУС-ГРУПА У ДОСЛІДЖЕННІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА**Гончаренко А.М.**

кандидат педагогічних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0002-1484-7355>
 тел. +380-67-2992-456, E-mail: a.honcharenko@kubg.edu.ua
 Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Дятленко Н.М.

кандидат психологічних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0002-5557-8243>
 тел. +380-59-440-316, E-mail: n.diatlenko@kubg.edu.ua
 Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Юрчук Н.А.

старший викладач
<https://orcid.org/0009-0005-7391-6786>
 тел. +38063-72-487-47, E-mail: n.yurchuk@kubg.edu.ua
 Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

Педагогіка партнерства — це ключова стратегія модернізації сучасної дошкільної освіти, яка передбачає перехід від авторитарного керівництва до рівноправної взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу. Досліджуючи глибше це явище, ми дійшли розуміння, що проблема педагогічного партнерства є різнобічною, багатогранною, комплексною та носить характер міждисциплінарності. Вона лежить на стику педагогіки, психології, соціології і передбачає різні конфігурації учасників освітнього процесу: педагоги і батьки, батьки і батьки, педагоги і діти, педагоги і педагоги, працівники закладу освіти та стейкхолдери. Ці та інші конфігурації мають як тривку сталість, так і швидко змінність.

Сучасний етап реформування системи освіти в Україні вимагає докорінної зміни підходів до взаємодії між педагогами закладу дошкільної освіти та родинами вихованців. Трансформаційні процеси, зумовлені вимогами Державного стандарту дошкільної освіти (2025), орієнтують педагогів на реалізацію принципів дитиноцентризму, гуманізації та відкритості. У цьому контексті особливого значення набуває педагогіка партнерства як цілісна система гуманно-особистісного спілкування, що базується на рівності, добровільності, взаємоповазі, спільній відповідальності за результати розвитку дитини.

Питання взаємодії закладу дошкільної освіти з родинами вихованців досліджували багато вітчизняних науковців (Л. Калуська, Т. Піроженко, О. Рейпольська, К. Крутій та інші). Водночас, попри наявність ґрунтовних праць, трикутник взаємодії «вихователь — вихователь-методист — батьки» залишається складним об'єктом для практичної реалізації.

Науковий пошук будувався на застосуванні класичних наукових підходів у такій комбінації, що відповідає меті досліджуваного явища. Кожен окремий метод допомагав розширити горизонти пізнання, а їхня комплексність - збагатити арсенал емпіричних даних. Це давало виразну переконливу картину і засвідчило вистачальні результати. Вивчаючи педагогіку партнерства як явище у контексті системи дошкільної освіти, було проведено комплексні діагностичні процедури з використанням різнопланового якісного інструментарію.

Першими респондентами, які потрапили у коло інтересів дослідників, були педагогічні працівники закладів дошкільної освіти, позаяк від них залежить налагодження конструктивної партнерської взаємодії з батьками, створення розвивального середовища та забезпечення індивідуального підходу до кожної дитини. Паралельно зібрали інформацію і щодо оцінювання батьками характеру взаємодії з педагогами, як процесу визначення якості

освіти. Привернули увагу суттєві розбіжності між тим, як вихователі оцінюють свою відкритість, і тим, як її відчують батьки.

Для поглибленого розуміння закономірностей та особливостей взаємодії між суб'єктами освітнього процесу ми вдалися до уточнення даних про окремі аспекти партнерства з точки зору батьків. Фокус уваги спрямовувався на зіставленні бачення педагогами та батьками сутності педагогічного партнерства, на способах педагогічної взаємодії. Таке порівняння позицій дало змогу побачити реальну картину, виявити не стільки подібність у розумінні й вияві досліджуваного явища, скільки несхожість точок зору двох груп респондентів.

Ці відмінності та розходження наштовхнули дослідників на застосування методу фокус групи для уточнення, деталізації, доповнення інформації та з'ясування подробиць щодо особливостей партнерських взаємин у баченні вихователів-методистів закладу дошкільної освіти. Використання фокус-груп та інтерв'ю забезпечує ефект *триангуляції* (перехресної перевірки даних), що прямо впливає на глибину наукового пошуку [4]. У нашому дослідженні дискусії продемонстрували високу методологічну спроможність, що дозволило розкрити внутрішні механізми взаємодії між учасниками освітнього процесу

Фокусоване групове інтерв'ю - якісний метод дослідження, організований у вигляді розмови небагатьох респондентів на задану тему. За своїм соціальним статусом, професійними функціями, розумінням теми, щоб обговорюється, група має бути збалансована. Не радять фахівці запрошувати двох представників з одного закладу, щоб уникнути відчуття підконтрольності чи залежності. Також не бажано поєднувати у одній групі представників різних посад, які залежать один від одного (керівник-підлеглий) [2; 3]. Порівняно з інтерв'ю при правильному використанні методу фокус-групи вивисуються можливості й результати дослідження. Одночасно групова динаміка дозволяє визначити значущість такого явища, як груповий вплив. Ключовим елементом у підготовці фокус-груп є складання плану та продумування запитань [1].

Для нашої онлайн-фокус-групи ми запросили 8 осіб вихователів-методистів закладів дошкільної освіти, які проявили інтерес до питання педагогічного партнерства. Учасники відповідали особливостям генеральної сукупності респондентів. За своєю функцією вони є радниками та координаторами роботи вихователів, науково-методичними супроводжуваними освітнього процесу. Також функціональний базис діяльності вихователя-методиста полягає в експертно-консультативному супроводі професійної діяльності педагогічних працівників. Була дотримана гомогенність та анонімність учасників, що представляли різні заклади освіти.

Зазначений інструментарій забезпечив генерацію первинних ідей та виявлення широкого спектра думок. Фіксація результатів дослідження засвідчила наявність системних проблем і суттєвих розбіжностей як у теоретичному сприйнятті педагогічного партнерства учасниками освітнього процесу, так і в процесі його безпосередньої реалізації.

Висновки.

1. Комплекс методів педагогічного дослідження містив не лише методики оглядово-панорамного характеру, а й ті, що дозволяли заглибитися в суть явища та побачити «сліпі плями», що потребують свого науково-методичного освітлення.

2. Метод фокус-групи продемонстрував внутрішні механізми досліджуваного явища та оптимізував забезпечення повноти й чистоти наукового пошуку.

3. Отримані результати засвідчили наявність суттєвого розриву між теоретичним розумінням досліджуваного явища та практичним досвідом його впровадження. Системний характер виявлених проблем підтверджує необхідність трансформації управлінських та комунікаційних підходів у закладі дошкільної освіти задля досягнення реального, а не формального партнерства.

Список літератури:

1. Методика проведення фокус-груп: методичні рекомендації для студентів спеціальності «журналістика» ВДПУ / Укладач – Лапшин С.А. - Вінниця: ВДПУ, 2016. – 28 с. <https://vspu.edu.ua/faculty/histor/documents/pr7.pdf>
2. Просто організувати фокус-групу НУО (2018). Європейський простір. <https://euprostitir.org.ua/practices/132005>
3. Фокус-групи як інструмент для моніторингу відбудови. Вебінар https://youtu.be/_Lda3C-YEsA
4. Фокус-група як метод маркетингових досліджень. <http://market.avianua.com/?p=4381>